

ГАЛАГАН Микола Михайлович (24. 09 (07. 10). 1882, с. Требухів Остер. пов. Черніг. губ., нині Бровар. р-ну Київ. обл. — після 01. 11. 1955) — громадсько-політичний діяч, дипломат, журналіст. Походив із відомого укр. козац.-старшин. роду. Закін. Колегію П. Галагана (1902) і Університет св. Володимира у Києві (1908). Від 1903 — чл. РУП. 1904 заарешт., покарання відбував у Лук'янів. в'язниці, згодом відправлений на батьківщину під нагляд поліції. 1905–10 — чл. Укр. с.-д. спілки, брав участь у створенні її підпіл. гуртків на Черкащині й Сумщині. 1910–11 — на строк. службі у рос. армії. Учасник 1-ї світової війни, брав участь в українізації військ. частин. Від 1917 — чл. УСДРП. У жовтні 1917 обраний чл. УЦР від 3-го Укр. військ. з'їзду, чл. Укр. військ. ради. У грудні 1917 як голова делегації УЦР проводив переговори з крайовим урядом Кубані щодо створення федерації демократ. держав на постімпер. просторі. Від квітня 1918 — дипломат. представник УНР у Румунії, де намагався вирішити питання щодо визнання суверенітету УНР і звільнення від румун. окупації Бессарабії. За часів Української Держави П. Скоропадського — керівник департаменту заг. справ Міністерства нар. здоров'я. Брав участь у підготовці антигетьман. повстання, був комісаром Військ. рев. комітету, який тимчасово взяв владу після падіння Гетьманату. У грудні 1918 — комісар Військ. рев. комітету,

що діяв на правах уряду у Києві напередодні приїзду чл. Директорії. У січні 1919 призначений головою Надзвич. дипломат. місії УНР в Угорщині та Фінляндії. На цій посаді вів пропаганду державниц. прав України за кордоном, організовував консул. захист співгромадян. У серпні 1920 через незгоду із Варшав. угодою між УНР і Польщею пішов у відставку. Від серпня 1920 — у Відні, де наприкінці 1920 заснував закордонну групу УСДРП (очолював до 1929). Переклав на укр. мову низку праць теоретиків нім. с.-д. руху. Від 1922 — у Празі, активно співпрацював у еміграц. вид. «Нова Україна», «Незалежність», «Селянський шлях» та ін. Був секр. комісії зі створення Укр. госп. академії у Подєбрадах (Чехо-Словаччина). 1923–25 — чл. правління Укр. громад. комітету, 1927–39 — голова Укр. громади (Прага) і Укр. видавн. фонду, викладав в УВУ, вів активну просвітницько-пропагандист. роботу. Від грудня 1938 до березня 1939 працював викл. гімназії у м. Хуст (нині Закарп. обл.), заарештовувався угор. адміністрацією. 1941–42 очолював видавництво Укр. нац. об'єдн., затримувався гестапо за підозрою у зв'язках з укр. підпільниками. Останнє місце роботи у Празі — бібліотекар УВУ. 1945 заарешт. контррозвідкою 1-го Укр. фронту і вивезений у Київ, 1946 військ. трибуналом засудж. до 10-ти р. таборів. Покарання відбував у Кемеров. обл. (РФ). Звільнений 1955. Імовірно повернувся до Чехословаччини у процесі репатріації з СРСР. Реабіліт. 1992. Книга Г. «З моїх споминів (1880–ті — 1920-ті рр.)» (т. 1–4, Л., 1930; К., 2005) є вагомим істор. джерелом щодо Визв. змагань 1917–21 і дипломатії УНР.

Рекомендована література

1. Веденєєв Д. Микола Галаган: маловідомі сторінки життя й діяльності // Україна вчора, сьогодні, завтра: Зб. наук. праць. К., 1999;
2. Його ж. Нащадок славного роду: дипломат Микола Галаган // Україна дипломатична. 2003. Вип. 4;
3. Матяш І., Мушка Ю. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: Історія, спогади, архівні документи. К., 2005.

[Д. В. Веденєєв](#)

Бібліографічний опис:

Галаган Микола Михайлович / Д. В. Веденєєв // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25479>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).